

MØTEBOK

SAK NR: 41/2021
SAKSBEHANDLER: Anne Frugård
Arkivnr.: Støl 622

MØTEDATO: 1.11.2021
MØTESTED: Tingvang

SIGN: _____

Utskrift til:

Statskog SF
Terje Hålimoen, Beitovegen 130, 2950 Skammestein
Innlandet Fylkeskommune
Øystre Slidre kommune

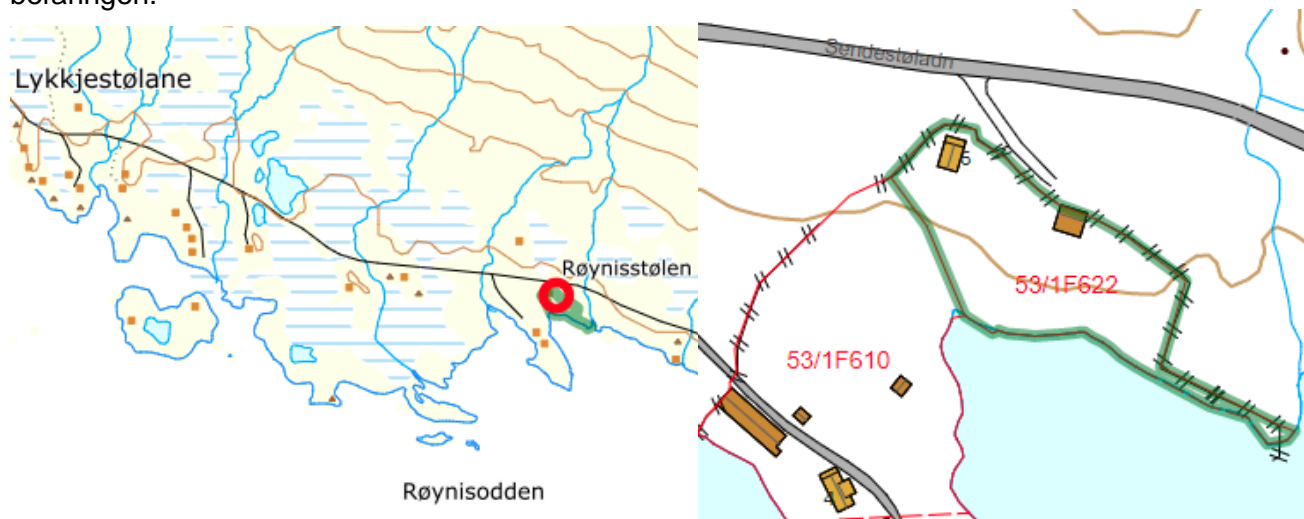
Støl 53/1/622 til Nøbben gnr 7/11 på Sendestølen. Søknad om å oppføre nytt fjøs og å bygge på selet.

Saksdokumenter

- Søknad med diverse vedlegg mottatt 25.6.2021 fra Terje Hålimoen
- Brev av 16.7.2021 fra fjellstyret til Statskog og Innlandet fylkeskommune
- Uttale av 10.8.2021 fra Statskog
- Uttale av 1.9.2021 fra Innlandet fylkeskommune, kulturarvenheten

Saksopplysninger

Fjellstyreadministrasjonen ble kontaktet av Terje Hålimoen våren 2021, og han fortalte om planer om å bygge nytt fjøs og påbygg på sel. Siden den årlige befaringen til Fjellstyret og Statskog var i området Vinstre i 2021 ble vi enige om å stikke innom stølen. Øystre Slidre fjellstyre og Statskog v/Borghild Simengård var derfor på befaring 19.6.2021, og søknaden ble levert når vi var på befaringen.

I følge fjellstyrets register utgjør dagens bebyggelse på stølen i dag:

- Sel 46 m²
- Fjøs 52 m² (skal rives dersom det gis tillatelse til å bygge nytt)

Fjellstyrets rolle er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen. Utdrag fra søknaden: «Vill bygge nytt fjøs det gamle er dårlig og for lite. Påbygg på sæl bygge på gang og to soverom. Rive vedskåle og bygge på to soverom.»

Oversiktsbilder av støl 622 (de to første foto er fra 2003, foto 3 og 4 er fra befaringen i 2021.)

I følge vedlagte tegninger er det gamle selet 42,6m², og det nye er 60m² pluss et vindfang på 4,5m² totalt ca 64,5m². Det omsøkte selet er da 18,5 m² større enn det eksisterende ifølge fjellstyrets register, og 21,9m² større ifølge opplysninger fra stølseier.

Garden Nøbben gnr. 7/11 har 14 mjølkekyr og 20 anna storfe, og stølen er i drift med mjølkeproduksjon. Det gamle selet er 46m², og med det nye påbygget blir det ca 64,5m². Det gamle fjøset er 52 m², og det nye skal være ca 111m² (7,5m * 14,8m).

Lovanvendelse

Stølen er i bruk, og Fjellstyret skal avgjøre søknaden med hjemmel i **Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning, § 10**. Søknad om å setje opp, utvide og endre hus «Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet. Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.»

Saken er sendt til Statskog og Innlandet fylkeskommune for uttale 16.7.2021.

Statskog skriver følgende i sin uttale datert 10.8.2021:

«Vi viser til brev fra fjellstyret datert 16.7.2021, der dere ber om uttale i sak om bygging på støl ved Røynestølen. Det er Terje Hålmoen, eier av Nøbben 7/11, med stølsrett på 53/1/622, som søker om å bygge nytt fjøs og et tilbygg på selet. Statskog og fjellstyret var på befarung på stølen den 25. juni. Drifta på stølen er tradisjonell stølsvirksomhet med mjølkning av kyr. Stølen er i bruk og skal behandles etter seterforskriften § 10.

Vi ser det som svært viktig at det drives med tradisjonell stølsvirksomhet og er positive til at stølsbruker vil investere i nytt fjøs, samt bygge på selet slik at det blir to soverom til.

Vi anbefaler fjellstyret å tillate bygging av nytt fjøs og tilbygg på selet, slik søknaden viser til.»

Uttalen fra Fylkeskommunen er datert 1.9.2021:

«KONKLUSJON

Innlandet fylkeskommune vil ikke motsette seg omsøkte tilbygg til selet, men fraråder fjellstyret å innvilge riving av eksisterende fjøs. Det oppfordres til å se på alternative muligheter for nytt fjøs, jfr punktet VURDERINGER under. Fjellstyrets vedtak i denne byggesaken skal være basert på en grundig vurdering av de hensyn som ligger til grunn for gjeldende plan- og lovverk. Fjellstyret bør også vurdere om et positivt vedtak kan føre til presedens. Disse vurderinger bør beskrives i fjellstyrets saksutredning. Vi ber om å få oversendt fjellstyrets vedtak i saken.

BAKGRUNN

Søknaden omfatter tilbygg til eksisterende sel samt riving av eksisterende fjøs og oppføring av nytt fjøs. Stølen er i drift med mjølkekyr og det er behov for nytt fjøs tilpasset dagens driftskrav og utvidelse av selet for å tilrettelegge for sommerdrift på stølen.

Sendestølane ligger innenfor område avmerket som Stølslag med kulturmiljøområde med høy kulturmiljøindeks, vurdert i forbindelse med Stølsprosjektet i Øystre Slidre 2003 – 2005. Stølen ligger i tillegg innenfor Fjell, sone 2 i gjeldende kommuneplan. Området er under vurdering som Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA). Alder på fjøs og sel er ikke oppgitt.

Tilbygg sel

Det søkes om å rive eksisterende skåle inntil sel, for å forlenge selet i lengderetningen mot nord. Det skal være to soverom i tilbygget. Det søkes i tillegg om et lite tilbygg for gang/nytt inngangsparti med pulttak.

Fjøs

Det søkes om å rive eksisterende fjøs og sette opp et nytt fjøs på samme sted, tilpasset dagens driftskrav. Fjøset er tenkt oppført i to etapper, først den ene ½ delen slik at det gamle fjøset fortsatt kan brukes. Deretter skal det gamle rives og resten av det nye fjøset bygges.

Vedlagt søknaden er søknadsskjema for bygging på støl, kartutsnitt, tegninger av omsøkte tiltak samt bilder av eksisterende sel og fjøs.

VURDERINGER**Tilbygg sel**

Vi har forståelse for at det er behov for å tilpasse selet for å tilrettelegge for sommerdrift på stølen. Tilbygget er tenkt i forlengelse av eksisterende sel på samme sted som skålen er i dag. Inngangsparti er planlagt med pulttak og underordner seg selet på en god måte. Fjellstyret kan imidlertid vurdere om inngangsparti med saltak/nåsåsval er mer i henhold til den lokale byggetradisjon enn pulttak. Dersom inngangsparti med pulttak er lite brukt i området, bør fjellstyret sette som krav at det skal være saltak i stedet.

Det er ikke beskrevet noe om det er planlagt utskiftning av vinduer eller planlagt materialbruk. Det forutsettes at material- og fargevalg mm. fra opprinnelig sel videreføres på tilbygg. Dette gjelder også videreføring av eksisterende skifertak. Det er i dag nyere vinduer med et format som fremstår som noe fremmed i et stølshus. Ut fra vedlagte tegninger ser det ut til at det er planlagt utskifting av vinduer. Det er viktig at disse har et tradisjonelt format med to rams- sidehengslede vinduer.

Fjøs

Alder på fjøset som søkes revet er ikke oppgitt. Fjøset fremstår imidlertid som lite endret og er et viktig element i stølslandskapet. Med tanke på at stølslaget er vurdert til å ha høy kulturmiljøindeks, vurderer vi at dersom dette fjøset rives, vil det påvirke kulturmiljøet i negativ grad.

Ut ifra vedlagte bilder ser det ut til at fjøset er godt vedlikeholdt og i forholdsvis god stand. Vi har imidlertid full forståelse for at det er behov for nytt fjøs for å tilfredsstille dagens driftskrav. Bevaring mot oppgradering er derfor et kjent tema, som en enda ikke vet hvordan en skal løse. Vi vil derfor oppfordre fjellstyret og eier til å vurdere andre muligheter i stedet for å rive og bygge nytt på samme sted. Er det mulig å sette i stand eksisterende fjøs og heller bygge et tilbygg som ivaretar nye krav? En annen mulighet som bør vurderes er om det, i særskilte tilfeller der kulturminneverdiene i kulturlandskapet står høyt, kan åpnes opp for høyere utnyttelsesgrad og tillate et nytt fjøs ved siden av, samtidig som det gamle bevares.

Området er som nevnt under vurdering som Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA). En slik status vil kunne bidra til å styrke søknader om tilskudd til tiltak på verneverdige bygg.

Dersom det er behov for ytterligere vurdering av tilstanden på fjøset i forbindelse med oppgradering for å tilfredsstille dagens driftskrav, anbefales det å ta kontakt med bygningsvernrådgiver ved Valdresmusea for en vurdering av tilstand og oppgraderingsmuligheter. Dette er en gratis ordning inntil et dagsverk.

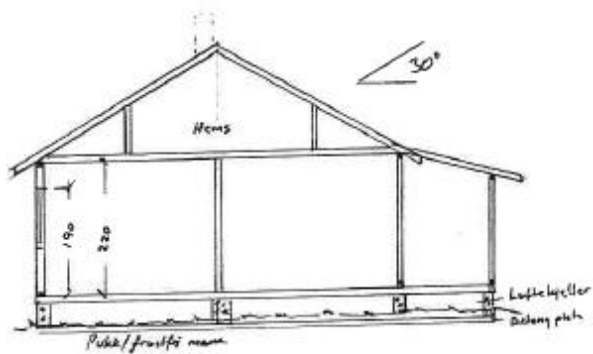
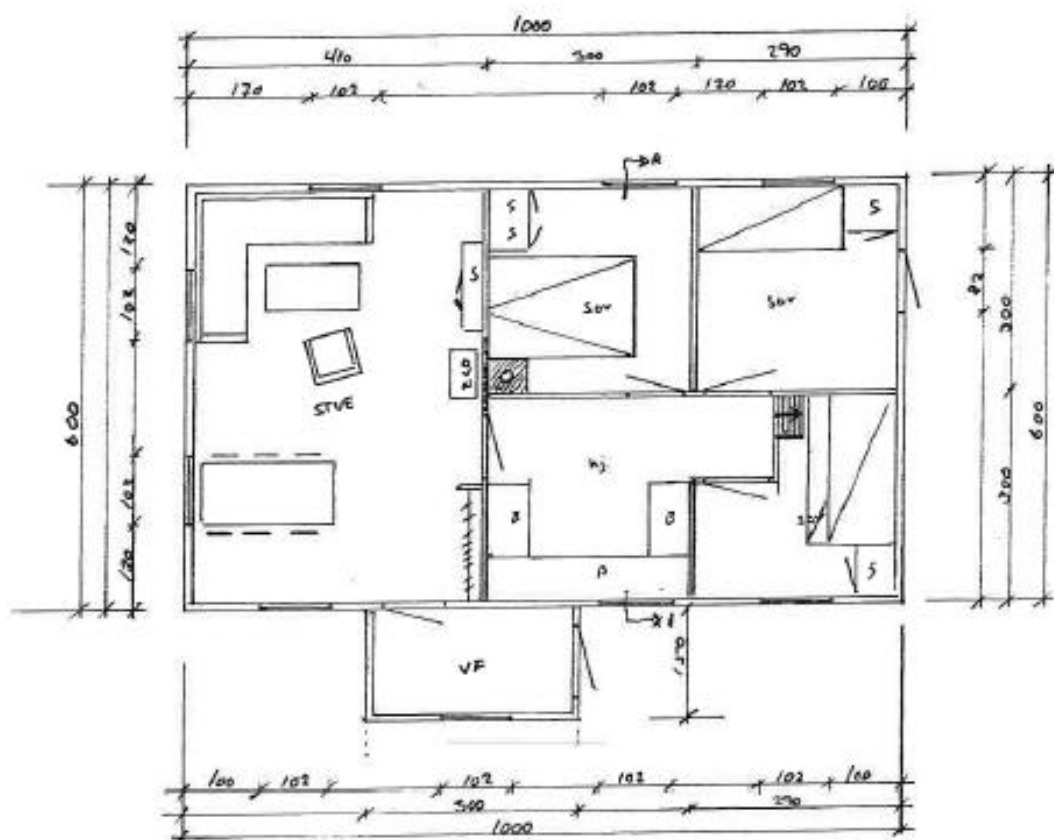
Arkeologi

Det er ikke opplysninger i arkivet om automatisk fredete kulturminner i tilknytning til de omsøkte tiltakene. Tiltakene er videre av begrenset karakter, og vi ser det derfor ikke som nødvendig med befarings i saken.

Vi må likevel ta forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten. Dersom det i forbindelse med tiltak i mark oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, skal arbeidet stanses i den utstrekning det berører kulturminnene eller deres sikringssoner på fem meter. Melding om funn skal straks sendes seksjon for Kulturarv, Innlandet fylkeskommune, j.fr. lov om kulturminner § 8, annet ledd. Det er viktig at også de som utfører arbeidet i marken gjøres kjent med denne bestemmelse.»

Tegninger som er vedlagt søknaden

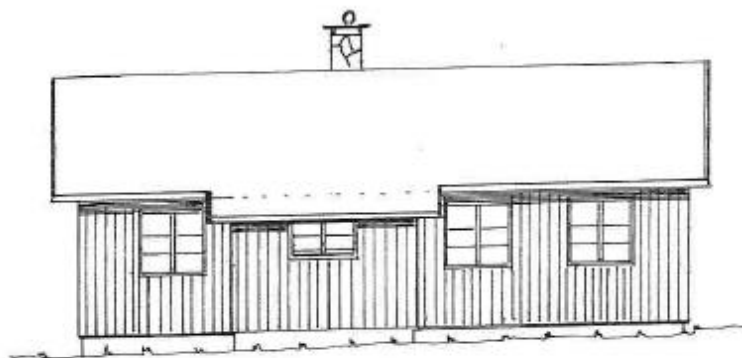
Påbygg på sel

Snitt a-a

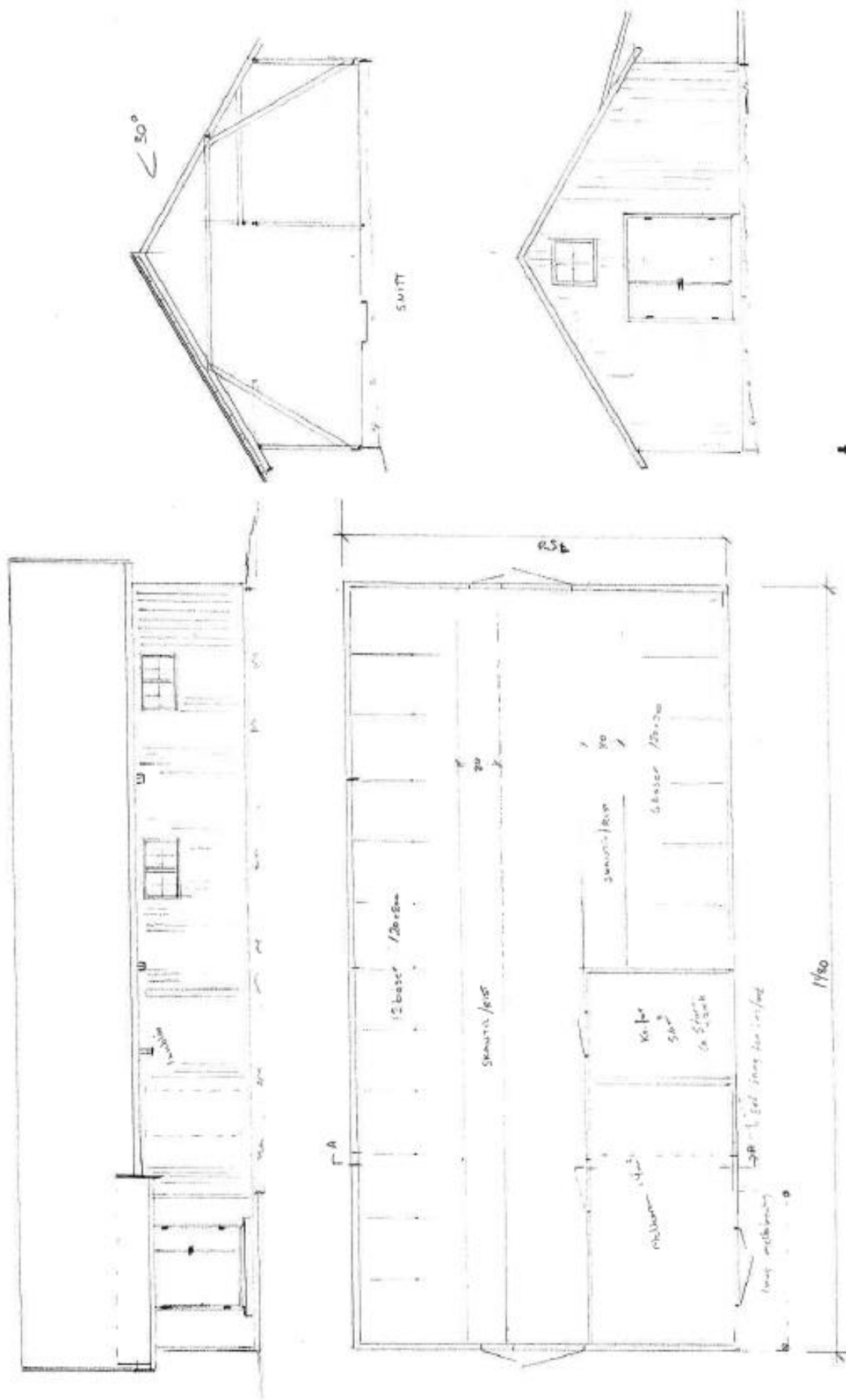

FASADE MOT

FASADE MOT

Nytt fjøs

Vurdering

Stølen til Hålimoen gnr 7/11 er i bruk, og Fjellstyrets ansvar (ifølge forskriftens § 10) er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen. Det er mjølkedrift på stølen og det er behov for et sel og et fjøs som tilfredsstillende behovet.

Saken er sendt på uttale til Fylkeskommunen og Statskog slik lovverket krever. Statskog som grunneier er positive til tiltaket og tilrår fjellstyret å godkjenne søknaden. Innlandet fylkeskommune vil ikke motsette seg omsøkte tilbygg til selet, men fraråder fjellstyret å innvilge riving av eksisterende fjøs. De oppfordrer til å se på alternative muligheter for nytt fjøs.

Fylkeskommunen skriver også at: «*Fjellstyrets vedtak i denne byggesaken skal være basert på en grundig vurdering av de hensyn som ligger til grunn for gjeldende plan- og lovverk. Fjellstyret bør også vurdere om et positivt vedtak kan føre til presedens. Disse vurderinger bør beskrives i fjellstyrets saksutredning. Vi ber om å få oversendt fjellstyrets vedtak i saken.*» Etter saksbehandlers syn så skal Fjellstyret bruke sitt skjønn til å vurdere søknaden opp mot driftsomfanget på stølen og behandle byggesøknaden ut i fra Fjellov og Seterforskrift. Etter at Fjellstyret har behandlet saken skal den sendes til Øystre Slidre kommune som må behandle den i henhold til det lovverket og de planene som kommunen rår over.

Fylkeskommunen nevner at saken kan skape presedens for fremtidige saker, og det er trolig riktig selv om ingen saker er helt like. Dersom søknaden blir innvilget og dette skaper presedens for fremtidige saker vil det gjelde en liten gruppe av stølsbrukerne våre siden det er såpass få stølsbrukere som fortsatt driver med melk. Kanskje er dette også den gruppa med stølsbrukere som Fjellstyret bør legge spesielt godt til rette for og ta vare på? Fjellstyrets rolle er å vurdere byggesøknaden ut i fra driftsomfanget på stølen. Denne stølen er i full drift i ei næring der vi over flere år har sett en nedadgående trend. Saksbehandler vurderer derfor at selve næringa (mjølkedrift på stølen) har vel så stor verneverdi som selve bygningene.

Saksbehandler vurderer ut ifra innsendte søknad, gjeldende lovverk og rundskriv M-1/2016, og ut i fra dagens drift på stølen, at Fjellstyret innenfor gjeldende lovverk har hjemmel til å godkjenne et nytt fjøs og påbygg på sel.

Forslag til vedtak

Fjellstyret godkjenner at Terje Hålimoen får bygge nytt fjøs og bygge på selet på stølen på Sendestølen 53/1/622, som omsøkt. Godkjenningen er gitt med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen.

En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle fjøset rives. Samtidig med at Hålimoen søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for det gamle fjøset.

Vedtak

Fjellstyret godkjenner at Terje Hålimoen får bygge nytt fjøs og bygge på selet på stølen på Sendestølen 53/1/622, som omsøkt. Godkjenningen er gitt med hjemmel i forskrift om seter og tilleggsjord med mer i statsallmenning § 10 og ut i fra driftsomfanget på stølen.

En forutsetning for fjellstyrets vedtak er at det gamle fjøset rives. Samtidig med at Hålimoen søker kommunen om byggetillatelse, må det søkes om rivningstillatelse for det gamle fjøset.

Enstemmig.

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 10 i forskrift om seter og tilleggsjord i statsallmenning. Etter § 10 i fjelloven tar fjellstyrevedtaket til å gjelde 4 uker etter at det er gitt melding om vedtaket. Byggetillatelsen er ikke gyldig før kommunen har godkjent søknaden. Dersom bygginga ikke er starta opp innen 3 år faller tillatelsen bort.